

ב"ה

גילוי דעת רבנים ומשפיעים - בעניין

גיל השידוכים

צו-השעה

הקדמת גיל הנישואים של הבחורים

ב"ה

אל ציבור אנ"ש חסידי חב"ד שיחיו

שלום וברכה!

מכתבנו זה, הנלווה לקריאת רבני חב"ד שליט"א ברחבי תבל, בא לעורר כל אחד ואחת מאיתנו להתמודד עם המציאות שנוצרה בעת האחרונה, להשתחרר מ'הנחות עולם' מסויימות, ולהיצמד לדעות והשקפות המיוסדות על אדני התורה והחסידות ועל הוראות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

בעשרות השנים האחרונות השתרשה בציבור דעה הדוגלת באיחור גיל הנישואין. כביכול בחור צריך להיות בן 23-24 עד שהוא כבר יכול להתחתן ולבנות בית בישראל.

גיל הנישואין על פי התורה

הדעה הזאת מוטעית מיסודה. במשנה נאמר: "בן שמונה-עשרה לחופה". הגמרא (קידושין כט,ב) אומרת: "עד עשרים שנה יושב הקב"ה ומצפה לאדם מתי ישא אישה, כיוון שהגיע עשרים ולא נשא אומר – תיפח עצמותיו".

הלכה פסוקה בשולחן ערוך (אבן העזר א, ג) קובעת: "מצווה על כל אדם שישא אשה בן י"ח... בשום ענין לא יעבור מכ' שנה בלא אשה, ומי שעברו עליו כ' שנה ואינו רוצה לישא בי"ד כופין אותו לישא, כדי לקיים מצוות פריה ורביה. ומיהו אם עוסק בתורה וטרח בה ומתיירא לישא אשה כדי שלא יטרח במזונו ויתבטל מן התורה, מותר להתאחר... והוא שלא יהא יצרו מתגבר עליו".

נישואין בגיל מוקדם הם ערובה לטהרה ולקדושה, ומונעים הרבה דברים לא-רצויים. הגמרא (קידושין שם) מביאה את דברי רב חסדא, שעדיפותו מחבריו הוא משום שהתחתן בגיל שש-עשרה, והוא אומר עוד, שאם היה מתחתן בגיל ארבע-עשרה היה אומר לשטן: "גירא בעיניך" (= חץ בעיניך), דהיינו, שלא היה חושש מהיצר הרע.

הרבי כותב (אג"ק ח"כ עמ' קעה): "דעתי בהחלט מובנה... והלוואי שגם האשכנזים היו מתרגלים לנישואין בגיל הרי רך, וכדברי רב חסדא". ובאיגרת אחרת (אגרות-קודש כרך כג עמ' רכא-ב): "העוד – וגם זה עיקר – שבדורנו, הלוואי שגם האשכנזים היו משיאים בניהם ובנותיהם קרוב לפרקם ולא כהמצב בהווה... וגודל התיקון – אין די באר".

3 גילוי דעת רבנים ומשפיעים - בעניין גיל השידוכים

ההיתר היחיד לדחיית הנישואין הוא (כפי שנפסק בשולחן-ערוך) כאשר בחור מבקש לשבת ולעסוק בתורה, בלי שיהיו "ריחיים על צווארו". אבל אם אינו יושב ועוסק בתורה יומם ולילה – אין לו שום הצדקה להימנע מנישואין.

מה קורה בימינו

למרבה הצער נוצר כיום מצב, שאחרי שלוש-ארבע שנות לימודים בישיבה גדולה מתרופפת משמעת הלימודים אצל חלק חשוב מהבחורים, והם מתחילים לחפש לעצמם כל מיני עיסוקים. ברור שיש בחורים רבים השוקדים על התורה ועל העבודה, אבל עדיין יש רבים מאוד שיורדים בשמירת הסדרים ובשעות הלימוד, ויש מהם שבכלל לא נמצאים במסגרת הישיבה, אף שבוודאי הם עסוקים בדברים טובים.

כל זה נוצר בגלל שהבחורים מרגישים שאחרי סיום המסלול הקבוע של הישיבה, עומדות לרשותם כמה שנים כדי לחוות כל מיני חוויות, או לפעול ברחבי העולם. אולם עם כל חשיבותה של פעילות זו, אין היא מענייניו של בחור ישיבה, מלבד ב'בין הזמנים' או ביום שישי אחרי הסדר, כי בחור ישיבה צריך לשבת בישיבה וללמוד.

התוצאה מזה היא שהבחורים האלה נכנסים להקמת בית בישראל לא מתוך עולם טהור של תורה ועבודת ה', אלא לאחר שהם יוצאים בפועל מעולמה של הישיבה, אף שהם נחשבים לבחורי ישיבה. הנזק שהדבר גורם להם ולביתם החדש – ברור ומובן.

חשוב לזכור שבמציאות העכשווית אפילו ד' האמות של הישיבה כבר אינן מגינות מפני הרוחות הרעות, החודרות באמצעות אמצעי הטכנולוגיה השונים. על אחת כמה וכמה אם הבחור אינו נמצא באווירה שכולה תורה וקדושה, שהוא חשוף יותר לסכנות. אפשר להניח שאם "אין בו מים" כי-אז יש בו "נחשים ועקרבים", ונגרמת ירידה רוחנית בלתי-רצויה כלל וכלל.

הצלת נוער מ'נשירה'

איחור הנישואין גם תורם בעקיפין להגברת אחוז ה'נשירה'. אין זה סוד שלא כל הבחורים מסוגלים לשקוד יומם ולילה על לימוד הנגלה והחסידות. לרבים מהם הדבר קשה, והם נדרשים למאמצים מרובים.

כשבחור יודע שלפניו עומדות עדיין שנים רבות של לימוד בישיבה, וקשה לו להתאמץ כל-כך – הוא עלול להרים ידיים, להתייאש ולצאת ממסגרת הישיבה. אבל כשהוא יודע שמדובר בפחות זמן, ושואם רק יחזיק מעמד עד גיל עשרים בערך, יוכל להתחתן ולצאת לחיים ברגל ימין – תהיה לו יותר מוטיבציה להתאמץ ולהישאר בישיבה.

הפתרון: הקדמת גיל הנישואין

אי לזאת, הוחלט בדעה אחת של הרבנים, ראשי-הישיבות והמשפיעים שליט"א, כי הכרחי להקדים את גיל הנישואין, כדי שלא ייווצר חלל ריק בין תקופת הלימודים בישיבה ובין שלב הנישואין והקמת הבית בישראל.

משמעות הדברים למעשה היא – שבחורים צריכים להתחיל לעסוק בשידוכים ולהינשא החל מגיל עשרים שנה. רק אם באמת הם יושבים ולומדים בשקידה ובהתמדה, יש מקום לאחר את הנישואין בעוד שנה-שנתיים.

אין לאפשר את 'מריחת הזמן' שנוצרת אחרי סיום מסלול הלימודים בישיבה, אלא מיד בתום המסלול הקבוע, על הבחורים להיכנס לעולם השידוכים ולהתחיל להקים בתים בישראל, כשהם מתחתנים היישר מתוך העולם הטהור של הישיבה.

שאלות ותשובות

שאלה: האם באמת אפשר לגרום לבחורים צעירים להינשא בגיל מוקדם יותר?

תשובה: הכול תלוי בדעת הקהל. ברגע שציבור ההורים יבין שאין סיבה מוצדקת לאחר את הנישואין, והם יתחילו לדחוף את בניהם לשמוע הצעות וכו' – גיל הנישואין יוקדם.

שאלה: האם בחורים בגיל 20-21 כבר בשלים לנישואין?

תשובה: בשלות היא עניין של הכנה נפשית. בחור שבתודעתו גיל הנישואין הוא 23 ומעלה, אכן לא יהיה בשל בגיל 20-21. אבל אם הבחור ידע שעליו להינשא בגיל צעיר יותר – הוא יהיה בשל. אין שום סיבה שבחור בגיל כזה לא יהיה בשל לנישואין. הוא כבר אדם בוגר ואחראי לכל דבר, וצריך רק שיהיה מוכן לכך נפשית.

שאלה: האם הקדמת הנישואין לא תפגע ביכולת לקבל 'סמיכה' לפני החתונה?

תשובה: אכן, ידועה הוראת הרבי שכדאי לקבל 'סמיכה' לפני החתונה. אלא שבפועל בחורים רבים דוחים את לימודי ה'סמיכה' לגיל מבוגר יותר, ובפועל נוצר בינתיים חלל ריק, ואז גם כשמגיע השלב שתכננו ללימודי ה'סמיכה', הרבה מהם כבר יצאו ממסגרת הלימודים ולא עושים זאת. אדרבה, יש להתחיל בלימודי ה'סמיכה' מיד בתום סדרי ה'שיעורים' בישיבה, מתוך ידיעה שהזמן דוחק וצריך לסיים את ה'סמיכה' ולהינשא.

שאלה: איך מחוללים את השינוי הזה בפועל?

ברור שזה תהליך שייקח זמן, אבל בע"ה בכוחות משותפים נשיג את המטרה הראויה.

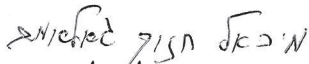
קודם-כול צריך לשלול בתודעתנו את הלגיטימציה של דחיית הנישואין. צריך לדעת שכאשר בחור לא רוצה להתחתן אלא לבלות את הזמן – זה דבר פסול בתכלית,

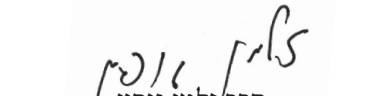

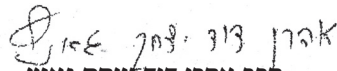
5 גילוי דעת רבנים ומשפיעים - בעניין גיל השידוכים

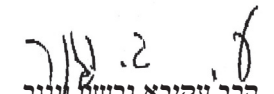
וצריך לשדר לו את המסר הזה. גם ההורים צריכים ללחוץ על בניהם להקדים את גיל הנישואין. בע"ה גם ראשי-הישיבות והמשפיעים יפעלו לחנך את הבחורים לכך. במאמץ משולב של כולנו יחד נוכל לפעול להקדמת גיל הנישואין ולהביא את התועלת הרבה שיש בכך, לנחת רוח כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

 הרב מיכאל גאלאמב
 משפיע בישיבת תות"ל המרכזית

 הרב יוסף יצחק אופן
 משפיע בישיבות תורת אמת וחח"ל צפת

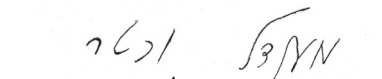

 הרב/זלמן גופין
 משפיע בישיבת תות"ל המרכזית כפר חב"ד

 הרב אהרן דוד יצחק גאנץ
 משגיח בישיבת תות"ל מוריסטאן

 הרב עקיבא גרשון ונגר
 ראש ישיבת חב"ד טורנטו קנדה

 הרב חיים שלום דייטש
 ראש כולל צמח צדק,
 ומשפיע דאנ"ש ירושלים עיה"ק

 הרב יוסף יצחק ווילשאנסקי
 ראש ישיבות חח"ל צפת, חיפה ונצרת עילית

 הרב מענדל זוכטר
 ראש הכולל ומשפיע דאנ"ש נחלת הר חב"ד

 הרב שלמה זלמן מאיעסקי
 מנהל רוחני מכון חנה
 ומשפיע בשכונת קראון הייטס

 הרב שלמה הכהן זרחי
 משפיע בישיבת תות"ל המרכזית ניו-יורק

 הרב יוסף פלטיאל
 משפיע בישיבת תות"ל 'חובבי תורה' קראון הייטס

 הרב שלמה הלוי סגל
 ר"מ בישיבת אהלי-תורה ודי"ך בבד"צ קראון הייטס

 הרב מאניס פרידמן
 משפיע בית חנה מינוסוטה

(* לפי סדר הא"ב

ב"ה.

אל ראשי ומנהיגי קהילות אנ"ש די בכל אתר ואתר הי"ו.
השלום והברכה!

במענה על שאלת רבים, האם כדאי ונכון הדבר לעודד ולזרז הקדמת זמן וגיל הנישואין בין תלמידי התמימים.

ובכן, לאחרי התייעצות עם משפיעים ומחנכים המכירים את המצב מקרוב, דעתנו היא כדלהלן:

ידועה דעתו של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, ונצטט כאן שורות אחדות ממכתבי הרבי, נדפסו באגרות קודש וז"ל הק':

"וכאן עלי להביע צערי העמוק זה מכמה שנים שכשהתחילה העלי' בהמונים של אחינו בני ישראל הספרדים לאה"ק ת"ו, מצאו "לנכון" להגבי' גיל הנישואין בהיפך ממה שנהגו בהן בארצות משם באו. ואם כשיצאה גזירה האמורה בספק היה מה גדול, השכר או ההפסד, הנה התוצאות המרות שהביאה גזירה זו משך שנים אלו בעוה"ר ולצערנו הרב הוכיחו על ההיזק הכי גדול בזה. פשוט שאין כוונתי לצעוק על העבר, אלא שמזמן לזמן מתחדשות סברות בשטח האמור, אם להוריד הגיל או להגבי', ודעתי בהחלט מובנה מהאמור, והלואי שגם האשכנזים היו מתרגלים לנישואין בגיל הכי רך, וכדברי רב חסדא (קדושין כט, ב)". (אג"ק חלק כ' עמוד קעה)

הננו מצטטים עוד קטע ממכתב נוסף, שבו כתוב באופן ברור אודות המעלה בלימוד התורה בטהרה לאחר הנישואין, ודעתו הברורה של הרבי נשיא דורנו אודות ענין הקדמת גיל הנישואין:

"במענה על מכתבו מאז - שנתאחר דרך הילוכו - בו כתב אשר המנהג במשפחתם להשתדל לקיים מרז"ל בן שמונה עשרה לחופה וכיון שכבר עבר גיל זה, מציעים לו נכבדות ועומד בספק אם להתעסק בזה כיון שרוצה ללמוד במנוחה עוד משך זמן.

לדעתי נכון שיתענין בהאמור ובודאי בתנאים דירושלים עיה"ק ת"ו יוכל ללמוד גם לאחרי החתונה משך זמן חשוב, וכבר ידוע עד כמה הפליגו רז"ל במעלת לימוד תורה בטהרה, ומה שחושש שהנישואין יפריעו בהתמדת הלימוד, הרי אין זה תלוי אלא ברצונו, ואם ירצה באמת אזי יצליח בלימוד תורת הנגלה ותורת החסידות קודם החתונה וגם לאחרי החתונה..." (אג"ק חלק יג עמוד כג) עכ"ל הק'.

לצערנו בשנים האחרונות נוצר מצב בין תלמידי התמימים, אשר אחרי שלבי הישיבה, חלק מהם אינם חוזרים למסגרת מתאימה בישיבה. ובתקופה טרם השתדכותם וטרם נשואיהם, אינם בסדר מסודר כראוי להכנה לבנין ביתם בנשואיהם. ולמען הבית אשר עתידים לבנות בע"ה, בוודאי הקדמת זמן נשואיהם והתענינותם בשידוכים בגיל מוקדם יותר מהרגיל עד עתה, יועיל שאופי ביתם יהיה כברכת כ"ק אדמו"ר "שיבנו בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות".

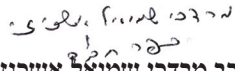
גם אם בשנים עברו היו שלא מיהרו להנשא בגיל זה, עיקר הסיבה היתה כי היו שקועים בתורה ועבודה. במצב הנזכר לעיל, בוודאי אין שום מקום לאחר זמן הנשואין ללא סיבה רוחנית טובה.

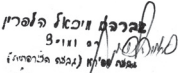
כאשר חפץ ה' בידינו יצלח, בודאי נראה שינוי גדול בבתינו הנבנים ובקהילותינו.

בברכה מרובה

הרב אברהם יחזקאל גורארי
רב העיר חולון
וחבר בית דין רבני חב"ד באה"ק

הרב יוסף ישעי ברון
מד"א וחבר הבד"צ
דשכונת קראון הייטס

הרב מרדכי שמואל אשכנזי
מד"א דכפר חב"ד
וחבר בית דין רבני חב"ד באה"ק

הרב אברהם מייכל הלפרין
רב ומו"צ גבעה הצרפתית
וחבר בית דין רבני חב"ד באה"ק

הרב משה הלפרין
רב העיר קרית גת
ראש ישיבת תורת אברהם קרית גת

הרב מנחם מענדל גלובסקי
מד"א דקהילת חב"ד רחובות
וסגן מזכיר בית דין רבני חב"ד באה"ק

הרב ברוך בוֹעז יורקוביץ
רב ומד"א דשיכון חב"ד בלוד

הרב צבי הירש טלזנר
דיין, ק"ק חב"ד ליובאוויטש
מלבורן, אוסטרליה

הרב שלום דובעל חייקין
רב דאנ"ש קליבלנד, אוהיו
וחבר ועד רבני ליובאוויטש הכללי בארה"ב

הרב יוסף צבי הלוי סגל
ראש כולל צמח צדק ירושלים

הרב משה יהודה לייב לנדא
רב אב"ד דבני ברק

הרב יצחק יהודה יוסלובסקי
מד"א דנחלת הר חב"ד
ומזכיר בית דין רבני חב"ד באה"ק

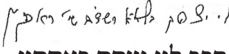

הרב יקותיאל פרקש
מו"צ בירושלים

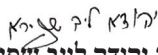

הרב אברהם ברוך פוזנר
רב אנ"ש בפריז וסגן אב"ד
ועד רבני ליובאוויטש צרפת

הרב זאב דוב טלונים
רב מרכז העיר ירושלים עה"ק
וחבר בית דין רבני חב"ד באה"ק

הרב דוד שוחט
מרא דאתרא דק"ק ליובאוויטש טורונטו
נשיא ועד הרבנים טורונטו
וחבר ועד רבני ליובאוויטש הכללי בארה"ב

הרב אהרון יעקב שוויי
מד"א וחבר הבד"צ
דשכונת קראון הייטס

הרב לוי יצחק ראסקין
דיין קהילת ליובאוויטש לונדון

הרב יהודה לייב שפירא
רב דאנ"ש וראש ישיבה גדולה מיאמי
וחבר ועד רבני ליובאוויטש הכללי בארה"ב

הרב יוסף יצחק הלוי שוסטרמן
רב בלוס-אנג'לס
וחבר ועד רבני ליובאוויטש הכללי בארה"ב

(* לפי סדר הא"ב

ת.ד. 16
כפר חב"ד

